

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
Nederland

E-mail: cie.buhaos@tweedekamer.nl

CC: De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Mw. S.A.M. Kaag

Datum

24 mei 2021

Betreft / Onderwerp

Global Ground Media inbreng wegens commissiedebat noodhulp over Myanmar - Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) 27.05.2021

Email contactpersoon

Anrike.Visser@globalgroundmedia.com

Geachte voorzitter, dames en heren van de commissie,

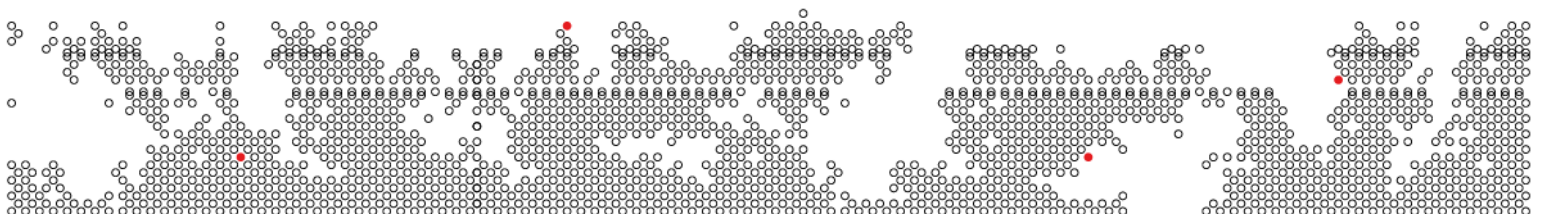
Bedankt voor de kans om de situatie in Myanmar toe te lichten bij de vaste commissie BHOS in aanloop naar het commissiedebat met minister Kaag over noodhulp van 27 mei aanstaande.

Naast de algemene zorgwekkende ontwikkelingen in het land zal ik voornamelijk de mediasector belichten waar ik nauw mee samenwerk. Ik ben consultant voor media ontwikkelingsorganisaties in Myanmar en heb onder meer samengewerkt met Deutsche Welle Akademie, International Media Support en Free Press Unlimited. Daarnaast ben ik oprichter en hoofdredacteur van Global Ground Media (GGM), een platform voor onderzoeksjournalistiek in Azië alsmede freelance correspondent voor de NOS, VPRO en internationale media.

Op het moment coördineer ik de noodhulp voor media van een ontwikkelingsorganisatie, werk samen met collega's in het Journalists in Distress netwerk, Media Freedom Coalition en Safety for Journalists coalitie en doe onderzoek naar de situatie voor media in Myanmar. Tot een paar weken geleden woonde ik in Myanmar dat ik helaas vanwege de verslechterende veiligheidssituatie heb moeten verlaten na 3,5 jaar.

Deze opiniepaper bevat mijn persoonlijke visie en analyse en vertegenwoordigt niet het standpunt van een specifieke ontwikkelingsorganisatie. Kort samengevat breng ik graag het volgende onder uw aandacht:

- Bied financiële steun voor journalisten en hun families voor advocaten, vertrek naar een veilig land, veiligheidstraining en compensatie van inkomstenderving;

- Maak het mogelijk voor journalisten die Myanmar niet op een veilige manier kunnen verlaten om noodvisums naar Nederland te verkrijgen of werk samen met andere landen aan een veilig onderkomen.

Situatieanalyse

De ontwikkelingen zullen u niet zijn ontgaan: het leger heeft na enkel vijf jaar de macht teruggerepen op 1 februari, de democratisch gekozen leiders opgepakt, meer dan 800 personen doodgeschoten en duizenden demonstranten opgepakt.

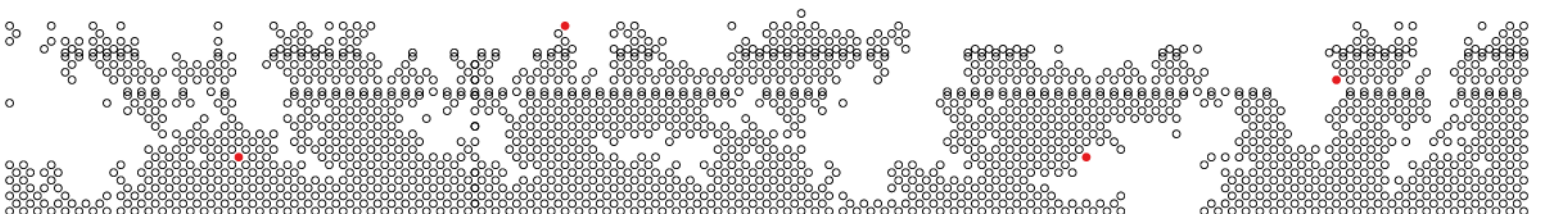
De laatste ontwikkelingen zijn dat het land in een economische vrije val is beland en het voorheen geweldloos verzet van de bevolking uit wanhoop is omgeslagen naar een guerrilla-oorlogvoering. De wanhoop wordt veroorzaakt doordat er dagelijks verzetsleiders, activisten, journalisten en verzetsmuzikanten worden opgepakt, seksueel misbruikt, gemarteld, omgebracht of veroordeeld na schijnrechtzaken.

De Myanmarrese bevolking verliest langzaam de hoop dat acties van de internationale gemeenschap democratie zullen herstellen. America, Canada, de Europese Unie en Engeland hebben sancties uitgevaardigd tegen de leiders van het leger en een beperkt aantal bedrijven die onder controle van het leger staan. Daarnaast zijn er een groot aantal [militaire bedrijven](#) dat nog geen sancties heeft waaronder telecommunicatiebedrijf [Mytel](#) dat naar schatting EUR 590 miljoen zal opleveren de komende jaren. Ook hebben de grootste handelspartners van Myanmar - China, Thailand, Japan, Singapore en Indonesië – helemaal geen sancties afgegeven.

Op het moment is dus de internationale druk niet afdoende om significante verandering teweeg te brengen. Tom Andrews, de speciale rapporteur van de Verenigde Naties, [raadt](#) aan om sancties van landen te coördineren om het effect te vergroten, een wapenembargo af te geven, een resolutie voor te leggen aan de VN-Veiligheidsraad, betrokken personen door te verwijzen naar het Internationaal Strafhof en nauwer [samen te werken](#) met het de schaduwregering bestaande uit gekozen parlementariërs in de Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw en National Unity Government.

Als gevolg van deze en andere zaken, grijpt de burgerbevolking naar de wapens en stevent het land af op een wijdverspreide burgeroorlog. De afgelopen 70 jaar waren er al af en aan conflicten in de grensgebieden, maar nu is het geweld verspreid over het hele land. Er zijn dagelijks bomexplosies en nachtelijke razzia's. Daarnaast zijn is het geweld opgelaaid in de grensgebieden zoals de staten Kachin en Chin waar gevechtsvliegtuigen hele dorpen bombarderen, mannen worden opgepakt en het water naar het dorp wordt afgesloten. Duizenden dorpelingen zijn op de vlucht geslagen zonder toegang tot onderdak of eten.

Ook zijn veel mensen hun baan kwijtgeraakt na eerder al de negatieve impact van de pandemie die ook nog steeds ongezien om zich heen grijpt. Het onderwijs, de gezondheidszorg, de transport sector en het financiële systeem liggen volledig stil. Dagelijks sterven vrouwen aan complicaties van bevallingen omdat ziekenhuizen dicht zijn, er dreigt een dodelijk tekort aan medicijnen voor HIV en andere ziektes, en de Verenigde Naties schat in dat de helft van de kinderen in armoede leeft begin 2022.

Invloed op de media

Specifiek voor media is de situatie ook ernstig: op het moment is nog maar ongeveer 20 procent van de mediakanalen van voor de staatsgreep beschikbaar. Er zijn geen kritische kranten of televisiekanalen meer en de online kanalen zijn gedecimeerd (mede doordat mobiele data is afgesloten). Kritische mediaorganisaties zijn verboden, journalisten aangeklaagd, veroordeeld tot gevangenisstraf en gericht verwond bij demonstraties.

Toch betekent dit niet dat media op de lange termijn is verdwenen. Veel media organisaties zijn uitgeweken naar Thailand of India. De media sector heeft vanuit het verleden een lang verleden met werken onder onderdrukking gedeeltelijk vanuit het buitenland en in het land in het geheim. De manieren uit het verleden om te opereren in het geheim zijn weer geactiveerd, informatie wordt het land uit gesmokkeld en illegale pamfletten verspreid onder de bevolking die grotendeels geen toegang meer hebben tot betrouwbare informatie.

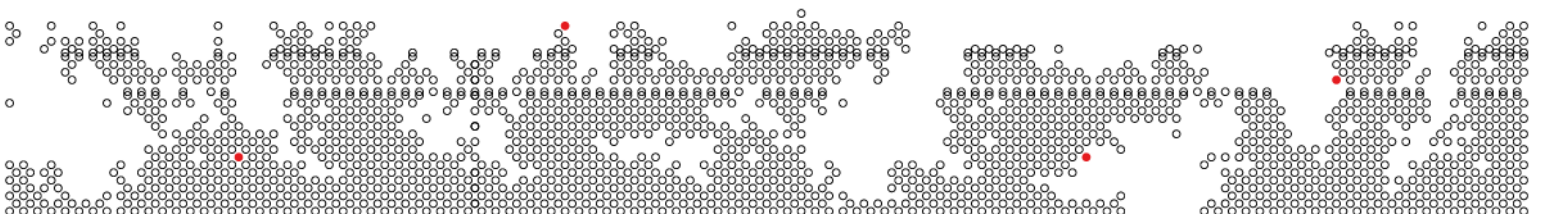
Toegang tot betrouwbare informatie is essentieel voor het opbouwen van een inclusieve samenleving en duurzame ontwikkeling in overeenstemming met Sustainable Development Goal [indicator 16.10](#). De staatsgreep heeft tot een grote ommezwaai geleid onder de meerderheid van de bevolking richting minderheden (65 procent van de bevolking is Bamar). Door de onderdrukking aan den lijve te ondervinden, is er eenheid ontstaan onder de bevolking en prominente personen hebben publiekelijk excuses gemaakt voor het niet voldoende benadrukken van de rechten van minderheden waaronder de Rohingya.

Onafhankelijke berichtgeving is nodig om deze ontwikkeling te steunen en tegengas te bieden aan polariserende propaganda van het leger. Er is sprake van toenemende propaganda door het leger die de staatsmedia volledig in handen heeft. Zoals u weet, is betrouwbare onafhankelijke media essentieel voor toegang tot levensreddende informatie (over COVID-19, gevechtslocaties of voedselvoorziening), en om misinformatie en haat tegen te gaan, mensenrechtenschendingen te documenteren en een gelijkwaardige samenleving op te bouwen.

De uitdaging op het moment is om alle journalisten in veiligheid te brengen. Elke avond worden arrestatiebevelen aangekondigd op de staatsmedia en vaak staan daar ook journalisten bij. De journalisten die al zijn opgepakt, hebben steeds moeilijker toegang tot vertegenwoordiging nu ook advocaten worden bedreigd en opgepakt. En het Rode Kruis heeft al maanden geen toegang meer tot gevangenen die vaak in erbarmelijke omstandigheden worden vastgehouden.

De journalisten die nog geen arrestatiebevel hebben, zijn veelal bang om het land via legale manieren te verlaten. Sinds afgelopen week, moeten vliegtuigmaatschappijen 10 dagen voor een vlucht doorgeven welke personen van plan zijn het land te verlaten, zodat het regime de kans heeft personen tegen te houden.

Regelmatig zeggen journalisten met wie ik spreek, dat ze geen andere optie hebben dan illegaal de grens over te gaan naar Thailand of India, maar ook daar zijn ze niet veilig. Thailand heeft duizenden vluchtelingen van de staat Kachin teruggestuurd toen die de grens overstaken als gevolg van bombardementen en recent zijn drie

journalisten opgepakt in Thailand. Kortom, de onafhankelijke media die nog actief is in Myanmar of in het buitenland, doen dit veelal met risico voor de eigen veiligheid.

Aanbevelingen

Toch is de situatie niet hopeloos. Zoals eerder gezegd, de Myanmarese media is veerkrachtig en bekend met opereren onder moeilijke omstandigheden. Daarnaast hebben internationale ontwikkelingsorganisaties de afgelopen jaren relaties opgebouwd en kwaliteitsmedia ondersteund. We kunnen voortborduren op de ervaring, netwerken en vaardigheden die al aanwezig zijn. Het is dan ook essentieel om de steun van afgelopen jaren niet verloren te laten gaan.

Er is een reëel risico dat een hele generatie van journalisten verdwijnt omdat ze zijn opgepakt of omdat er geen werk meer voor ze is. De journalisten die er nog zijn, hebben hun inkomsten zien halveren. Zij hebben financiële steun nodig om zichzelf en hun families in veiligheid te brengen en opnieuw mediaorganisaties op te bouwen. Daarnaast is er geld nodig voor advocaten, vertrek naar een veilig land en veiligheidstraining om een aantal zaken te noemen. (Het ligt voordehand om financiële steun niet via het regime te laten lopen.)

De voornaamste prioriteit is om journalisten in veiligheid te brengen die nu vast zitten in Myanmar. Journalisten in het land hebben op het moment zeer weinig opties om het land op een veilige manier te verlaten. Ook landen in de regio bieden slechts in zeer beperkte mate een veilig onderkomen, dus bied humanitaire visums aan naar Nederland in overeenstemming met de noodvisums die diverse andere landen al aanbieden. Of werk samen met andere landen om op een andere manier te zorgen voor een veilig onderkomen voor Myanmarese journalisten. Eerder hebben journalisten uit Syrië, Afghanistan en andere landen noodvisums ontvangen op verschillende plekken ter wereld.

Een [rapport](#) van November 2020, dringt ook aan op noodvisums voor journalisten in vergelijkbare situaties. De bevinden uit het rapport zijn onderschreven door onder andere Reporters Without Borders, Committee to Protect Journalists, Free Press Unlimited en Article 19.

Bedankt voor uw tijd!

